

gari possit, cum perterrefactio verbis frequen-
tius fieri soleat, possintque minz aded esse gra-
ues, vt metum in virum constantem cadentem
importent: vnde non fuit opus illa exprimi, est
aliquando expressa inueniantur, sicut in aliis ac-
cidit. Cum alias videamus verba a Pontifice po-
sita vbi minoris efficaciz sunt, cum §. 4. dantes
consilium pœnali Canonie comprehendit: ma-
iorem enim vim comminationes quam consilium
habent, quia aliquid supra consilium addunt: si
enim solum consilium sufficeret, minz vtique
non adderentur. His præiatis,

251 Dico secundo. Si quis delicti sui con-
scijs, & capturam timens, comminationes antea
iacter, non videtur pœnas Constitutionis incur-
rere. Id probari potest, quia illa est inchoata res-
istentia, & perterrefactio in ordine ad personam
propriam: etiamsi talis sit, vt cadat in constantem
virum: si enim non talis, ex eo etiam capite lo-
cum non habebit incurfio, iuxta dicta num. 207.

252 Dico tertio. Si verba ita generalia
sint, vt terrorem erga capturam aliorum etiam
incurere possint, incurfio in pœnas existit. Hoc
ex ipsa Assertionis propositione constat, iis sup-
positis, quæ de perterrefactione per verba pro-
bauimus. Ex quo fit cognatos & amicos, qui
capturam suspicantes, comminationes spargunt,
in pœnas potiori ratione prorutere, sed mitiga-
da, iuxta dicta Dub. 5. Asserti. 2. quando est in
illis latitudo, vt excommunicationem excipiam.

Si verò post capturam iniuriosa verba in Tribu-
nalis sancti iudices ac ministros proferant, eorum
est qualitas expendenda: communiter loquendo
taliter erunt, vt eorumdem iudicum veniant arbi-
trio puniendi, iuxta ea, quæ cum alijs tradit Lu-
pus Dist. 2. citat. Artic. 3. Difficult. 2. & D. Fer-
mosinus Tomo 2. in Cap. Cum venissent. Quæst.
10. num. 5. & seqq. non tamen Constitutionis
pœnas, quia per illa non est impedita captura,
neque conatus ad impeditionem adhibitus: cum
tamen Constitutio contra impediens sit, saltem
inchoatè, vt ex eis est tenore perspicuum. Ex
quo fit eos, qui videntes captum, ad Alcaldios
accurrerunt, vt eriperent ipsum instarunt, pœ-
nis Constitutionis obnoxios redditos, ratione
scilicet consilij, & non qualitemque, sed vrgen-
tis: secus si tantum simpliciter nuntiarunt.

253 Sed quid de seruis cooperantibus? Ex-
cutandi sanè, quia nesciunt quid faciunt, etsi non
obediunt, metere graue supplicium possunt. Sic
enim & impediens exculari posse diximus nu-
mer. 218. secus de alijs, qui in latellitio concu-
runt, & sui iuris sunt, cum id in Constitutione
expressum habeatur, ibi: Sine alijs auxilijs scien-
ter præstiterit. Nisi fortè illis ignorantia suffragetur,
& bonâ fide procedant, instar militum, qui
vbi iniustitia manifesta non est, si Principi obli-
quantur suo, non peccant, iuxta multorum sen-
tentiam, etiamsi dubium aliquod sublit, dum mo-
do vehemens suspicio non sit. Pro quo videti
potest Cardinalis Lugo Disputat. 18. de Iustitia
numer. 21. & Angelus M. Verricelli Tomo 1. q. 99.
moral. Tractat. 1. Quæst. 34. Sect. 3. alios addu-
cens. Et vehemens suspicio in casibus similibus
regulariter stimulat, quia res S. Inquisitionis sine
magno non solent timore contingi. Vnde non
est eadem ratio, quæ circa immunitatem patro-

cinari solet vt ministri sapius excusentur, cum
ex præcepto Magistratum delinquentes ex Ec-
clesia extrahunt, pro quo, citatus Scriptor
Tractat. 8. Quæst. 1. & Quæst. 5. numer. 8. quia
multi sunt casus, in quibus Ecclesia delinquenti-
bus non fauet, & possunt illi existimare talem el-
se eum, qui tunc occurrit. Quod tamen respectu
S. Inquisitionis aliter omnino contingit, vt est
perspicuum, vnde moraliter certum est id esse
illicitum. Et quando tale accidit, peccant illi gra-
uiter, qui Superiorum exequantur mandata, iux-
ta communem doctrinam, pro qua citatus Verri-
celli Tract. 2. Quæst. 33. num. 2. & Tomo 2. seu
Tractatu de Missionibus Quæst. 107. numer. 48. vbi
de famulis loquitur Mercatorum Lusitanorum
in Æthiopijs contractatione. Sicut famulus et-
iam legens librum hæretici iustitiam domini, nisi gra-
ui metu excusetur: pro quo P. Thomas Sarcus
Lib. 2. Operis Moral. Cap. 10. num. 48. & 49. ex
quo Alberghinus in Manuali Cap. 32. num. 11. &
hæc pro casu dicta, subiectione ad quos debeo,
de qua & num. 188. alibi que, libenti semper a-
nimo, pro quo & Deus testis, inculcata.

ADDITIONVM

Ad Tomum Posteriozem Auctarium.

254 **D**est scriptas illas in manus
venit citatus dudum Ange-
lus Maria Verricelli, doctus
& eruditus Scriptor, apud
quem multa deprehendi ant
dissentia aut tacta ex iis, quæ ad Indias spectantia
à me sunt hoc in Opere pertractata. Vnde ope-
ræ pretium duxi quod ex illis opportunum visum
fuit adicere, aut si quidquam minus verosimile
occurreret, pariter adnotare. Et licet aliqua in
Additionibus ad priorem Tomum, suis sint lo-
cis inserta: ea autem quæ ad posteriorem spe-
ctant simul proponere visum est paucis exceptis,
in margine, aut aliter prænotatis. Ergo

CIRCA TITVLVM XII.

De Priuilegijs.

An limitationes & reuocationes Priui-
legiorum à S. Congregatione de pro-
paganda fide dispositæ ad Indica sint
extendendæ. Et alia circa Cap. 5. &
6. de illorum communicatione.

255 **T**ractatu de Missionibus, pro quo
integer est nec molis exigua To-
mus, ea habet, de quibus in se-
quentibus consulendus. Missionarijs ergo à dictâ
Congregatione missis specialia ab eadem ex au-
toritate Sedis Apostolicæ priuilegia conceduntur,
respectu quorum addi restrictiones solent,
aut etiam reuocationes: & per posteriora De-
creta ita sunt limitata, vt si ad Religiosos limita-
tio pertingat, multum inde eorum potestas con-
tra receptissimam praxim emittatur. Et manere
illa

Circa Cap. VII. Difficult. I.

Ubi de Religiosis non missis à suis Præ-
latis circa communicationem Priui-
legiorum.

257 **D**vdum citata Quæst. benè id Auctor
probat, quod a Nobis probatum et-
iam non solum de necessaria licentia, sed appro-
batione, ad priuilegiorum vsum, quæ talis sit, vt
ad conuersionis finem dirigatur. Vnde si quis ex
fine mittatur alio, non licebit vltus & communi-
catio, iuxta illum, & alios. Quod non tollit id,
à Nobis assertum; etiam stante fine alio posse
communicationem extare, si Superior velit vt
sic missus eo quo possit modo ministrum se sa-
lutis Indorum exhibeat: quod & tradit P. Ver-
ricelli num. 8. Quòd autem missi censendi sint et-
iam ij, qui in Indijs degunt, si ad munus conuer-
sionis destinentur, pro certo habendum, vt benè
statuit Cardinalis Lugo Lib. 4. respons. moral. Dub.
48. Sunt autem destinati omnes, etiamsi ministri-
is alijs sint addicti: quia nullus est qui aliquo-
modo non possit ad conuersionem conferre: &
ministeria illa mediare & virtualiter ad eum finem
diriguntur. Vnde vltus habet vt omnibus indiffe-
renter priuilegia communicent Superiores, cum
eo tamen discrimine, quod qualitas exigit perso-
narum. Vnde circa hoc sine scrupulo proce-
dendum. Quod etiam à Nobis dictum Asserti. 4.
de veniente cum Regia licentia, etsi probet Auct-
or ex Fr. Emmanuele, vt ibi: reprobatur tamen
ex Breui Innocentij X. de quo & Nos Cap. 8.
Difficult. 1.

Circa Difficultatem V.

Ubi de communicatione Priuilegiorum
limitationem aliquam habentium,
aut etiam conditionem.

258 **D**e hoc citat. Quæst. 97. vbi cum tacitam
communicationem sufficere dicat, et-
iam pro Religiosis Societatis, quæ tunc interue-
nit, cum illi quis ministerio adscribitur, cui solet
esse adnexa concessio, per obliuionem non pos-
tulata, ex P. Layman Lib. 5. Tractat. 6. Cap. 10.
num. 16. Addit tamen dependentiam à Superio-
ribus in illis requisitam, pro Religiosis alijs non
requiri, sed eo ipso quòd approbantur, priuile-
giorum amplâ concessione gaudere: pro quo
alios adducit, num. 11. & 18. Sed §. Misi vide-
tur, id quidem de priuilegijs Societati concessis
affirmat, non verò de concessis alijs Religionibus
cum prædicta limitatione: quia in Societate id
exigit peculiare illius institutum, & Monachica
penitus gubernatio, vnde non est, cur ad alios
limitatio talis extendatur. Cum verò illa in con-
cessione pro Religionibus alijs apponitur, non
est extensioni locus, quia cessat ratio dicta, &
priuilegium non debet in communicatione am-
plius quam in concessione directa prorogari.
Nostræ tamen resolutioni standum, quia nihil
affectus, quod pro asserto opposito aliquatenus
videatur vrgere. Pro quo & stat Bordonus Tomo
2. Res.